

Ekstrakt

Denne rapporten oppsummerer oppdateringen av viltområder i Asker kommune som ble gjennomført høsten 2001. Hovedmålet har vært å lage en oversikt over spesielt viktige viltarealer i kommunen med basis i resultater fra naturtypekartleggingen (Blindheim og Abel 2001), nytt litteratursøk og intervjuer. Det eksisterende viltkartet for Asker (Fylkesmannen Oslo og Akershus, 1989) har også vært til hjelp i arbeidet.

Stikkord

Asker
Akershus
Viltkartlegging
Biologisk mangfold
Naturtyper
Viltområder
Trekkeveier
Rødlistearter

ISSN: 1501-0708
ISBN: 82-92005-21-8

Siste Sjanse – rapport 2002-2

Tittel

Viltområder i Asker kommune

Forfatter

Kim Abel
Arne Heggland

Dato

10.04.02

Antall sider

21

Økonomisk støtte

Rapporten og arbeidet bak den er finansiert av Asker kommune

Siste Sjanse, Maridalsveien 120, 0461 OSLO Telefon 22 71 60 95
E-post: terje@sistesjanse.no, Nettadresse: www.sistesjanse.no

Sammendrag

Denne rapporten oppsummerer oppdateringen av viltområder i Asker kommune. Oppdateringen er utført høsten 2001. Hovedmålet har vært å lage en oversikt over spesielt viktige viltarealer i kommunen med basis i resultater fra naturtypekartleggingen (Blindheim & Abel, 2001), litteratursøk og intervjuer. Det eksisterende viltkartet for Asker (Fylkesmannen Oslo og Akershus, 1989) har også vært til hjelp i arbeidet.

Rapporten beskriver metodikk, generelt inntrykk samt de 14 prioriterte viltområdene. Av disse 14 områdene er seks gitt status ”viktig viltområde”, mens åtte er gitt status ”svært viktig viltområde”. Når det gjelder skogsfugl og amfibier i skogstrakter, er det behov for feltarbeid og/eller grundige runder med intervjuer for å få kunnskapsstatus opp på et tilfredsstillende nivå.

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG.....	2
INNHOLDSFORTEGNELSE	2
1. VILTKART OG VILTOMRÅDEKART	3
2. VERDSETTING OG SAMMENVEIING AV ARTER OG FUNKSJONSOMRÅDER	3
2.1. VIKTIGE OG SVÆRT VIKTIGE VILTOMRÅDER	4
2.2. ANDRE VILTOMRÅDER	4
3. STATUS FOR VILT I ASKER – KORT OVERSIKT	4
3.1. HJORTEVILT	4
3.2. SMÅVILT.....	4
3.3. RØDLISTEARTER.....	5
<i>Amfibier</i>	5
<i>Flaggermus</i>	6
<i>Fugl</i>	7
3.4. ØVRIGE FUGLEARTER	7
4. VILTOMRÅDER PÅ TVERS AV KOMMUNEGRENSENE	9
5. OMRÅDEBESKRIVELSER	9
5.1. VIKTIGE VILTOMRÅDER.....	9
<i>Stokkerelva viltområde (321)</i>	9
<i>Semsvannet viltområde (319)</i>	10
<i>Verkenselva viltområde (326)</i>	10
<i>Gjellumvannet-Åroselva viltområde (327)</i>	11
<i>Askerelva-Bårdsrud viltområde (328)</i>	12
<i>Skogerholmen viltområde (331)</i>	12
5.2. SVÆRT VIKTIGE VILTOMRÅDER	13
<i>Skaugumsåsen viltområde (322)</i>	13
<i>Nordre Skaugumsåsen viltområde (323)</i>	14
<i>Hagahogget og Furuåsen viltområde (185)</i>	14
<i>Vardåsen viltområde (325)</i>	15
<i>Løkeneshalvøya viltområde (52) (i naturbasen heter lokaliteten Løkeneshalvøya Total)</i>	15
<i>Syverstad viltområde (224) (i naturbasen heter lokaliteten Syverstad Total)</i>	16
<i>Nesøytjern viltområde (329)</i>	17
<i>Viernbukta (330)</i>	18
LITTERATUR	19
VEDLEGG	20
<i>Rødlistekategorier</i>	20
<i>Intervjuede personer:</i>	20
<i>Oversiktskart over viltområdene</i>	21

1. Viltkart og viltområdekart

Det er vanlig å operere med flere ulike viltkart:

1. Standard kartblad for hjortevilt, småvilt og sårbare arter.
2. Spesialkart (arter, årstider).
3. Vektsumkart med eller uten informasjon om sårbare arter¹. Dette kartet er en sum av kartene for de enkelte artene og artsgruppene. Kartet bør ikke lages slik at informasjon om sårbare arter kan leses ut ved å sammenlikne med tilgjengelige artskart. Informasjon om områder for sårbare arter skal ikke være tilgjengelig, men slike områder kan "bakes inn" i andre viltområder.
4. Viltområdekart for kommunen. Dette kartet viser "hovedlinjene" og er et resultat av mekanisk overlagringsanalyse og/eller manuell prioritering. Her avgrenses de høyest prioriterte viltområdene. Sensitive opplysninger skal ikke fremkomme av kartet. Kartet er offentlig tilgjengelig.

Rapporten beskriver hovedlokalitetene for Asker; altså lokalitetene på viltkart type 4 ovenfor. Et digitalt kart med avgrensning av områdene er levert Asker kommune. Asker kommune har for øvrig utarbeidet et vektsumkart (type 3) og et spesialkart for amfibier.

2. Verdisetting og sammenveiling av arter og funksjonsområder

Alle arter som anbefales registrert i kommunale viltkartlegginger er tildelt vekttall. Dette vekttallet bygger på en skjønnsmessig vurdering av artens verdi/status, funksjonsområdets betydning for arten og trusselnivået mot artens funksjonsområde. DN har anbefalt rammer for de ulike artenes viltvekter, men det er opp til fylkesmannen/kommunen å avgjøre hvilken verdi arten skal ha i på region/lokalitetsnivå. Eksempelvis bør kattugle gis høyere viltvekt på Stange (Hedmark) enn i Asker. Videre er det riktig å gi et funksjonsområde som har flere par med kattugle høyere "kattugle-vekt" enn et område hvor arten kun hekker sporadisk. Alt i alt må en bruke et betydelig skjønn når en skal vurdere hvor "tung" eller "lett" en art er i viltsammenheng. Med unntak av noen arter som alltid skal gis høy vekt, gir DN kun retningslinjer.

Når en skal verdisette et viltområde, skjer dette ved en summering/veiling av verdien (vektallene) for funksjonsområdene for viltartene som er registrert. Resultatet er et vektsumkart med viltområder av ulik verdi. DN-håndbok 11 (Direktoratet for Naturforvaltning, 1996) foreslår at vektsum 1 gir status "registrert viltområde", vektsum 2-3 gir "viktige viltområder" og vektsum >3 gir "svært viktige viltområder".

DN-håndbok 11 spesifiserer i detalj hvordan denne overlagringsanalysen kan gjennomføres. Problemet er at en helst bør ha svært nøyaktige og oppdaterte opplysninger for å kunne framstille et meningsfullt kart hvor områdeverdier slavisk er avledet fra vektsommer. I Asker er det derfor valgt å gjøre en manuell vurdering av områdenes verdi. Basisen for vurderingen er selvsagt informasjon om arter og funksjonsområdenes betydning. Som i DN-håndbok 11, er kategoriene viktige, svært viktige og registrerte (andre) viltområder brukt.

¹ Med sårbare arter menes arter som er utsatt for ulovlig etterstrebing (for eksempel plyndring av rovfuglreir) eller der funksjonsområdet (for eksempel skogsfuglleiker) kan bli utsatt for forstyrrelse.

2.1. Viktige og svært viktige viltområder

I de viktige og svært viktige viltområdene skal viltinteressene ha avgjørende betydning for arealforvaltningen. Det er ikke ønskelig med (tunge) tekniske inngrep eller storskala-forstyrrelser i slike områder dersom slike inngrep vil redusere viltartenes muligheter til bruk av området. Fragmentering bør unngås, ettersom størrelsen er en viktig kvalitet ved de fleste viltområdene. Dersom det utøves landbruk, skal utøveren ta spesielle vilthensyn. Grunneier bør ha en dialog med viltmyndigheter, slik at inngrep i størst mulig grad kan utføres på en viltvennlig måte. Det er ingen skarpe grenser mellom viktige og svært viktige områder. De svært viktige har vanligvis enda flere viktige viltforekomster enn de viktige.

Det er ønskelig at viltområdene som er prioritert som viktige og svært viktige dekker et tverrsnitt av kommunens naturlig forekommende hovednaturtyper. I Asker er det forsøkt å avgrense prioriterte viltområder som favner naturtypene løvskoger (inkl. edelløvskoger), barskoger, kulturlandskap, rike kulturlandskapsjøer, korridorer langs vassdrag samt beskyttede og eksponerte marine våtmarker.

Avgrensningene følger i størst mulig grad naturlige skiller i topografi og naturgrunnlag. Langs vassdragene er korridorfunksjon en viktig viltkvalitet. For alle vassdragene som inngår i prioriterte viltområder (Askerelva, Stokkerelva, Verkenselva) er grøntbeltene på flere steder svært smale/fraværende. I slike tilfeller er det allikevel inkludert et *sammenhengende areal* langs elva i viltområdet. Mindre arealer med dyrka mark og bebyggelse har dermed blitt inkludert i disse viltområdene. Denne avgrensningen setter fokus på enten et sterkt ønske om å gjenskape/restaurere brede viltkorridorer langs de største vassdragene i kommunen, eller at videre utbygging ikke er å anbefale.

2.2. Andre viltområder

Områder utenom de viktige og svært viktige viltområdene som omtales i denne rapporten kan også være av stor betydning for viltet. Årsaken til at disse ikke kommer med på viltområdekartet kan for eksempel være at de er små, isolerte eller dårlig dokumentert. Mange av disse er dekket inn gjennom viltkartet (Fylkesmannen Oslo og Akershus, 1989) og gjennom naturtypekartleggingen. Et konkret eksempel er alle amfibielokalitetene som er prioritert som viktig eller svært viktige viltlokaliteter gjennom naturtypekartleggingen.

3. Status for vilt i Asker – kort oversikt

3.1. Hjortevilt

Hele kommunen anses som uprioriterte viltområder for elg. Store deler av kommunen (kulturlandskapet og de lavereliggende skogstraktene) anses som mulige viltområder for rådyr. Ingen prioriterte viltområder har blitt avgrenset på bakgrunn av funksjon for hjortedyr alene. Spesielt viktige trekkveier for hjortevilt er tegnet inn på viltområdekartet.

3.2. Småvilt

Viltkartet for Asker (Fylkesmannen Oslo og Akershus, 1989) inneholder ikke oppdaterte opplysninger om funksjonsområder for skogsfugl. Når det gjelder tiurleiker er det kjent en tiurleik, men den forsvant før 1960. Kommunen bør prioritere oppsøkende feltarbeid i leiktida

(ultimo mars-primo mai) for å klarlegge status for tiurleiker i kommunen. For storfugl bør dessuten et vidt leveområde (i området som grenser til leiken) avgrenses på viltkartet. Storfuglen bruker et vidt spekter av habitater (Rolstad, Wegge & Gjerde, 1991). I leveområdet må arealbruken være tilpasset tiuren og røyas krav til alle årstider og i alle livsstadier. Oppdaterte bestandskart fra siste skogbrukstakst (1999) er et godt grunnlag for en registrering av mulige storfuglleiker.

Det er også viktig å få oversikt over intakte orrfuglleiker. Fra vilkartleggingen er det registrert ett område med orreleik, men det er sannsynlig at det er flere. Gode opplysninger om orrfuglleiker kan innhentes ved intervjuer samt ved feltarbeid i regi av kommunen i perioden mars-mai.

For å sikre jerpebestanden, bør leveområdene kartlegges. Flere jerpebiotoper inngår i de prioriterte viltområdene. Formodentlig finnes det flere jerpeområder i kommunen. Bekkedaler eller andre frodige områder med beitetrær (helst or) og skjul (skjørtegraner) er en forutsetning i jerpas leveområde. Jerpa er sannsynligvis i tilbakegang i Norge (Danielsen, 1991). Kommunen bør ha oversikt over leveområdene for jerpe.

3.3. Røddlistearter

Amfibier

Av Norges 4 røddlistede amfibiarter (Direktoratet for Naturforvaltning, 1999), forekommer 3 i Asker; stor salamander, liten salamander og spissnutefrosk. Antall lokaliteter for stor salamander er 13, for liten salamander 25, for ubestemt salamander 1 og for spissnutefrosk 1 (data fra Askers Naturbase).

Salamandere

Dammer er en naturtype som har gått sterkt tilbake de siste tiårene. Den største trusselen er gjenfylling, drenering, gjengroing og forurensning/forsøpling. For salamanderne er utsetting av fisk, ender og gjess i tillegg et problem. Alle amfibier er dessuten negativt påvirket av sur nedbør. De to salamanderartene våre har mistet mange av sine leveområder, og artene er derfor plassert i strenge røddlistekategorier (direkte truet for stor salamander, sårbar for liten salamander, se i vedlegget for de ulike kategoriene). Oversikten over dammer i byggesonen og kulturlandskapet i Asker er relativt god. Utfordringen er å klare å bevare salamandernes levesteder. Det er ikke nok å bevare selve vannspeilet intakt! Salamanderne oppholder seg mesteparten av tida på land; i omgivelsene rundt yngledammene. Forvaltning av salamanderdammer fordrer derfor bevaring av grøntarealer (skog, skrotemark, etc) rundt dammene.

Trolig finnes flere uoppdagede salamanderforekomster i skogstrakter i kommunen. Salamander-inventeringer i skogstraktene bør gjennomføres.

Spissnutefrosk

Kun én lokalitet for spissnutefrosk er kjent fra kommunen. Denne lokaliteten må bevares intakt. Videre registreringer er ønskelig.

Flaggermus

På den norske rødlista finner vi ni arter av flaggermus. Av disse er fem (seks) kjent fra Asker, skimmel-, skjegg-, skjegg/brandt-, dverg-, langøre- og bredøreflaggermus og tre (fire) av disse er funnet overvintrende, skimmel-, skjegg-, skjegg/brandt- og langøreflaggermus (tab. 1). Vannflaggermus og nordflaggermus er også registrert i kommunen, men de er ikke rødlistet. Det er kun registrert ynglekolonier av vannflaggermus og dvergflaggermus i kommunen. (Olsen, 1996).

Tabell 1: Oversikt over flaggermus funnet i Asker og deres rødlistestatus (både nasjonal og lokal). (Olsen, 1996) og (Leif Gjerde pers med).

Art	Rødlistestatus (DN)	Lokal rødlistestatus ¹	Antall funn (sommer/vinter)	Kommentar
Skimmelflaggermus (<i>Vespertilio murinus</i>)	DM (bør overvåkes)	DM (Bør overvåkes)	2/3 ²	
Skjeggflaggermus (<i>Myotis mystacinus</i>)	DM (bør overvåkes)	DM (Bør overvåkes)	0/1	
Skjegg/brandtflaggermus (<i>Myotis mystacinus/brandtii</i>)	DM (bør overvåkes)	DM (Bør overvåkes)	2/3	
Dvergflaggermus (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	DM (bør overvåkes)	DM (Bør overvåkes)	9/0	På 1990 tallet ble to kolonier til dvergflaggermus gasset.
Langøreflaggermus (<i>Plecotus auritus</i>)	DM (bør overvåkes)	DM (Bør overvåkes)	0/4	
Bredøreflaggermus (<i>Barbastella barbastellus</i>)	DM (bør overvåkes)	DM (Bør overvåkes)	1/0	Fra 1896. Ett individ skutt under Skaugumsåsen.
Nordflaggermus (<i>Eptesicus nilssonii</i>)	Ikke rødlistet	Ikke rødlistet	??	Trolig tallrik
Vannflaggermus (<i>Myotis daubentonii</i>)	Ikke rødlistet	DM (Bør overvåkes)	??	

1. Utarbeidet på bakgrunn av informasjon fra NZF (Norsk Zoologisk Forening) ved Kjell Magne Olsen og NIFF (Norsk Informasjonssenter For Flaggermus) ved Leif Gjerde.

2. NIFF ved Leif Gjerde

Kun nordflaggermus kan regnes som utbredt og er trolig også tallrik (ikke rødlistet). For de resterende artene er dekningsgraden for Asker for dårlig slik at artene har fått status som DM (bør overvåkes). På 1990-tallet ble to kolonier til dvergflaggermus på Nesøya gasset og ekstra varsomhet er påkrevd for denne arten i Asker.

DN-håndbok 11 legger opp til at kun yngleplasser, overnattingsplasser og overvintningsplasser for flaggermus skal kartlegges i kommunens viltkartlegging. Enkelte jakthabitater for flaggermus (våtmark, kulturlandskap) kan være truede naturtyper som har stor verdi for enkelte flaggermusarter. Dersom flere arter av flaggermus benytter et område til jakt, er dette et signal om at området har en viktig viltfunksjon. På denne bakgrunn er det tilrådelig å inkludere spesielt viktige jaktområder for flaggermus i viltkartlegging.

Data fra kontinentet indikerer at lineære strukturer og habitater; f.eks. alléer og skogkanter, er viktige ledelinjer for flaggermus som trekker mellom overnattingsplassene og jakthabitatene (Jeroen van der Kooij, pers. medd). Slik informasjon understreker at landskapsplanlegging på høyt nivå er nødvendig for å oppfylle kravene til en stillfarende gruppe dyr som flaggermus! Ennå er det mye vi ikke vet om flaggermus i Norge, f.eks. hvilke arter som trenger store hule trær til sine ynglekolonier.

I Asker foreligger kun informasjon om én viktig flaggermuslokalitet: Nesøytjern. Området benyttes som jaktområde for flere flaggermusarter, men evt. ynglekolonier er ikke kjent herfra. De flaggermusene som er registrert ved Nesøytjern er skjegg/brandtflaggermus,

dvergflaggermus, vannflaggermus og nordflaggermus. Asker kommune inneholder sikkert langt flere gode lokaliteter, men kommunen er dårlig undersøkt og det bør settes av ressurser for bedre å dokumentere flaggermusfaunaen. En kartlegging bør foretas av kompetent personell.

Fugler

55 fuglearter er oppført på den norske rødlista (Direktoratet for Naturforvaltning, 1999). Av disse har 10 med sikkerhet hekket i Asker kommune mens ytterligere 6 er sannsynlige hekkefugler (tabell 2, data fra (Dale et al., 2001) og (Christiansen, 1975)), og intervjuer av lokalkjente personer i NOF Oslo og Akershus). Av de 16 rødlisteartene som har hekket eller sannsynligvis har hekket er det to som kan regnes som tilfeldige hekkefugler i Asker kommune i dag: dverglo og vannrikse. Videre er det kun syv som med sikkerhet eller stor sannsynlighet kan sies å tilhøre dagens fuglefauna i Asker: hønsehauk, vepsevåk, skogdue, dvergspett, gråspett og vendehals. Hønsehauk, skogdue og dvergspett har sannsynligvis en stabil, men fåtallig bestand i Asker. Vepsevåk og gråspett har en for få data om for å kunne gi noen status. Vendehalsen har hatt en markant nedgang og den er en sjelden hekkefugl i Asker i dag. De fleste rødlisteartene i Asker kommune er skoglevende og avhengig av enten store gamle trær, råtnende trær eller en høy andel gammel løvskog i leveområdet.

Etter 1980 kan en regne med at en rødlisteart (hvittryggspett) har forsvunnet fra kommunen. Ytterligere to rødlistearter (dverglo, vendehals) står i akutt fare for å forsvinne. Årsakene til vendehalsens svake bestand er usikker, og dvergloen har sannsynligvis få egnede hekkeplasser og liten bestand. En bør videre overvåke bestanden av dvergspett, gråspett og skogdue. Dette er arter som er avhengige av spesielle elementer og miljøer knyttet til gamle og døende trær. En vet lite om bestandsstatus eller -endringer hos gråspett i Norge, men arten sitt habitat har trolig blitt sjeldnere i løpet av de siste 50 åra. Skogdue og dvergspett har gått tilbake i deler av landet. Nattravn er vanligere i nabokommuner i sør og vest og det er sannsynlig at arten kan ha tilhold i enkelte områder i Asker.

Utsiktene til reetablering/etablering av forsvunne arter er forholdsvis positive for tre arter av rovfugler (vandrefalk, hubro og fiskeørn), men ellers negative.

3.4. Øvrige fuglearter

Utenom rødlisteartene, finnes enkelte fuglearter som kan være truet i kommunen. Dette er arter med små bestander og få leveområder, for eksempel flere arter knyttet til våtmark. Sivhøne og dvergdykker er eksempler på slike arter. Dvergdykkeren er en nasjonalt sjelden art som de siste årene har funnet seg til rette i noen av Askers dammer. Den har gjennomført vellykkede hekkinger i 1996, 1998 og 2000. I 1997 og 1999 ble den observert i hekketiden, men det ble ikke konstatert noen hekking. I 2001 ble reiret sannsynligvis plyndret (Geir Sverre Andersen pers. med.)

Asker har store arealer med varmekjær vegetasjon. Fuglelivet er derfor variert og rikt. Vassdragene i Asker har en god bestand av vintererle, og den samlede bestanden i Asker og Bærum er den tetteste i landet. Rosenfink, kjernebiter, bøksanger, stillits og nøttekråke er alle eksempler på nasjonalt uvanlige arter som har nokså sterke bestander i kommunen. Kattugle kan også trekkes fram som en art der Asker har en meget god bestand.

Viltområder i Asker kommune

Tabell 2: Fuglearter på den norske rødlista (Direktoratet for Naturforvaltning, 1999) som har hekket eller hekker i Asker kommune med status, framtidsutsikter og trusselbilde.

Norsk navn	Vitenskapelig navn	Rødl. status	Status i Asker	Framtidsutsikter i Asker	Trusselbilde/utfyllende kommentarer
Fiskeørn	<i>Pandion haliaetus</i>	R	Ingen registrerte hekkefunn etter 1897	Reetablering/tilfeldig hekking sannsynlig	Få egnede hekkeplasser i kommunen
Hønsenhauk	<i>Accipiter gentilis</i>	V	Hekker fåtallig	Stabil?	Hogst av reirplasser, sviktende næringsgrunnlag
Hubro	<i>Bubo bubo</i>	V	Ingen kjente hekkefunn, men den er tidligere observert i Asker	Tilfeldig hekking sannsynlig	Liten bestand, sårbar for forstyrrelser
Vepsevåk	<i>Pernis apivorus</i>	DC	Sannsynlig hekkefugl, men kun ett hekkefunn fra tidlig på 1970 tallet	Egnede hekkeområder finnes og hekker sannsynligvis enkelte år	Art i utkanten av sitt utbredelsesområde og avhengig av klimatiske faktorer.
Vandrefalk	<i>Falco peregrinus</i>	V	Ingen registrerte hekkefunn, men en mulig hekkeplass er registrert.	Etablering mulig	Flere gode hekkeplasser, bestand i framgang
Skogdue	<i>Columba oenas</i>	V	Hekker spredt	Usikker bestandsutvikling. Mulig svak nedgang	Mangel på reirtrær
Gråspett	<i>Picus canus</i>	DC	Hekker sannsynligvis fåtallig, men ingen kjente hekkefunn	Usikker, men sannsynlig fåtallig hekkefugl	Naturlig sjelden art i kommunen
Dvergspett	<i>Dendrocopos minor</i>	DC	Hekker fåtallig	Mulig nedgang	Mangel på død ved rik løvskog og hagemarksskog
Hvitryggspett	<i>Dendrocopos leucotos</i>	V	Forsvunnet etter tidlig 1970 tallet	Usikker	Mangel på store områder med gammel, død ved rik løvskog
Vendehals	<i>Jynx torquilla</i>	V	Hekker sannsynligvis meget fåtallig, men ingen kjente hekkefunn etter 1969.	Tilfeldig hekking sannsynlig	?
Nattravn	<i>Caprimulgus europaeus</i>	DM	Sannsynlig hekkefugl frem til 1970 tallet. Ett hekkefunn i 1965.	Tilfeldig hekking sannsynlig	Tilbakegang i utbredelsesområdet
Hortulan	<i>Emberiza hortulana</i>	E	Sannsynlig hekking i 1970. Var nok vanligere i første halvdel av 1900 tallet.	Negative	Liten norsk stamme i tilbakegang
Trelerke	<i>Lullula arborea</i>	R	Sannsynlig tidl. hekkefugl. Nå: Forsvunnet	Negative	
Rapphøne	<i>Perdix perdix</i>	EX?	Sannsynlig hekkefugl rundt århundreskiftet. 10 ind. ble sett ved Hofstad gård i 1908. Nå: Forsvunnet.	Negative	Art i kanten av utbredelsesområde, naturlig sjelden
Åkerrikse	<i>Crex crex</i>	E	Vanlig art i Oslo og Akershus frem til 1930. Sjelden etter 1950. Ingen registrerte hekkefunn.	Tilfeldig hekking sannsynlig	Mangel på egnede enger. For tidlig slått.
Myrrikse	<i>Porzana porzana</i>	R	Mulig tidl. hekkefugl. Tilfeldig	Tilfeldig hekking mulig	
Vannrikse	<i>Rallus aquaticus</i>	R	Sannsynlig hekkefugl, men ingen registrerte hekkefunn.	Tilfeldig hekking sannsynlig	Naturlig sjelden i Norge. Egnede hekkeområder finnes
Dverglo	<i>Charadrius dubius</i>	R	Sannsynlig hekkefugl. Siste kjente hekkefunn er fra 1951.	Usikker	Langt mellom hekkeplasser

4. Viltområder på tvers av kommunegrensene

En fornuftig viltforvaltning krever interkommunalt samarbeid. Kommunegrensene er ofte trukket midt i viltkorridorene (f.eks. langs vassdrag). Dersom slike korridorer skal ha den ønskede effekten, må viltforvaltninga på begge sider av grensene gi arealet samme prioritet som viltområde. For Askers vedkommende fortsetter to viktige viltområder inn i nabokommuner:

- Stokkerelva og Skaugumsåsen (Bærum-Asker). Stokkerelva er grenseelv. På Bærumsida, finnes viktige viltområder på Tanumplatået (kulturlandskap, våtmark og skog). Tanumplatået er klassifisert som et viktig viltområde i Bærum.
- Gjellumvannet-Åroselva (Røyken-Asker). Elvedalen fortsetter inn i Røyken. Viktig korridor og elvestrekning for vilt.

5. Områdebeskrivelser

Numrene i parentes refererer til det unike nummeret i kommunens naturtype- og viltdatabase og til viltområdekartet i denne rapportens vedlegg.

5.1. Viktige viltområder

Stokkerelva viltområde (321)

Generelt

Stokkerelva viltområde består av Stokkerelva med tilliggende kulturmarker og skog. Området starter ovenfor Stokker gård i Vestmarka og ender ved kulturmarkene ved Solhaug. Berggrunnen i de øvre delene er dominert av rombeporfyrlava. Fra Åstad naturreservat og videre nedover er berggrunnen dominert av skifer og kalkstein i veksling (Naterstad et al., 1990). Berggrunnen, fuktigheten og beliggenhet gir grunnlag for en rik flora og fauna. Kulturmarkene rundt Stokker består av en del kantsoner mellom åkerlapper og en del løvholt. Langs elva er det stedvis flommarksutforminger av gråor-heggeskog. Mellom Stokker og Åstad naturreservat er det ett parti hvor elva har bekkekløftspreg. Åstad naturreservat er dominert av rike flommarksutforminger av gråor-heggeskog og ask-snelleskog. I nedkant av reservatet er det ett parti med fosser før elva meandrerer ut gjennom kulturmarkene ved Solhaug. I den nedre delen er det en del rike flommarksutforminger av gråor-heggeskog og noe edelløvskog. Langs Stokkerelva finnes også Askers eneste voksested med gulveis og ramsløk.

Verdi for viltet

I de rike løvskogene er det et meget variert fugleliv, med høy tetthet av hekkende spurvefugler. Bøksanger og kjernebiter er uvanlige arter som hekker i løvskogen langs elva. Vintererle og fossekall er også årlige hekkfugler.

Områdene rundt Stokkerelva er leveområde for rådyr og elg hele året. Grevlinghi er registrert i de nedre delene av området. Kulturmarkene rundt Solhaug bør undersøkes med tanke på jakthabitat for flaggermus. I de gamle gruvene ovenfor Åstad naturreservat er det registrert overvintringsplasser for flaggermus (Leif Gjerde pers.med.).

Konklusjon/forvaltning

Fuglelivet langs Stokkerelva er meget rikt. For å bevare eller forbedre viltkvalitetene må skogen i minst mulig grad underlegges et aktivt skogbruk. Sjikting og løvinnslag er viktige komponenter for et rikt fugleliv i skog. I områder hvor elva renner gjennom kulturlandskap er det en del kantsoner som bør utvides.

Semsvannet viltområde (319)

Generelt

Viltområdet omfatter Semsvannet med kantsoner, Askerelva ned mot Asker sentrum og kulturmarkene rundt Askerelva. Berggrunnen i området er sedimenter fra kambrosilurtiden og består for en stor del av skifer, kalkstein og sandstein i veksling (Naterstad et al., 1990). Den rike berggrunnen gir ett godt grunnlag for mange krevende plantearter. Kantsonene rundt Semsvann og Askerelva er dominert av forskjellig edelløv. Spredt i kulturlandskaper er mindre klynger og striper med kratt og edelløvtrær.

Verdi for viltet

Vekslingen mellom vann, bekk, løvskog/edelløvskog og kulturmark gir grunnlag for en høy diversitet av hekkende spurvefugler. I tidlige morgentimer fylles området av fuglesang fra et bredt spekter av arter. Askerelva og Semsvannet er viktige lokaliteter som hekke- og beiteområder for andefugl og det er mange spurvefugler som finner gunstige levekår i kantsonene langs vassdraget. Langs Askerelva hekker det bl.a. vintererle og fossefall (Per Gylseth pers.med.). Om høsten benyttes Semsvannet og beitemarkene rundt som rasteplass av grågjess om høsten. Tømmervika i Semsvannet er ett våtmarksområde med mye starrsump og en del vierkratt som er viktig hekke- og beiteområde for mange ender og spurvefugler. Det er observert bl.a. isfugl i dette området.

Rådyr bruker hele området som beiteområde gjennom hele sesongen. Buorm er observert langs Askerelva.

Konklusjon/forvaltning

Området er ett større, sammenhengende kulturlandskapsområde som grenser til skogstrakter. Den store variasjonen i naturtyper gir rom for stor variasjon i dyrelivet. Den nære kontakten med sammenhengende skogstrakter i nord gjør det enkelt for dyr å foreta døgn- og sesongvandring mellom ulike naturtyper. I området er det viktig å opprettholde den høye løvandelen. Videre er det viktig å ta vare på eller utvide omfanget av kantsoner og skogkledde "øyer" i kulturlandskapet.

Verkenselva viltområde (326)

Generelt

Verkenselva viltområde omfatter hele Verkenselva fra Verkensvann og ned til Gjellumvannet samt kulturmarkene i forbindelse med elva. Berggrunnen i hele området er biotittgranitt (Naterstad et al., 1990). Viltområdet består av Verkenselva med kantsoner og åker og beitemark med skogkledde "øyer" og striper. Stedvis langs Verkenselva er det velutviklede kantsoner, men kantsonene er sparsomt utviklet over store deler av elvestrekket. De trebesatte områdene er dominert av gråor og bjørk, men enkelte steder er det et godt innslag av forskjellige edelløvtræsarter.

Verdi for viltet

Verkenselva er en viktig hekkeplass for bl.a. vintererle og fossekall. Det er flere hekkende par av begge arter langs med elva. I tillegg er kantsonene og de tresatte ”øyene” og stripene i området viktige hekke- og beiteplasser for forskjellige spurvefugler. Den relativt uvanlige sangeren myrsanger er observert i området og er en sannsynlig hekkefugl. (Per Gylseth pers.med.)

Vekslingen mellom åker, beitemark og tresatte kantsoner gjør området interessant som leveområde for hjortevilt. Kantsonene gir mulighet for skjul og nærheten til sammenhengende skogområder er gunstig både for rådyr og elg. Begge disse bruker området gjennom hele sesongen.

Konklusjon/forvaltning

Verkenselva og de omkringliggende kulturmarkene er et område med godt potensiale for vilt, og tilbyr gode levekår for bl.a. fugl og hjortevilt. Området er imidlertid dårlig undersøkt og det bør settes av ressurser for bedre å dokumentere viltverdiene i området. Flere steder langs med Verkenselva er det behov for bredere kantsoner slik at det blir sammenhengende og gode kantsoner mot hele elva.

Gjellumvannet-Åroselva viltområde (327)

Generelt

Viltområdet omfatter den søndre delen av Gjellumvannet med takrørskoger, Kistefossdammen og det videre elveløpet med tilliggende skog. I sør grenser området til Røyken kommune. Berggrunnen rundt de søndre delene av Gjellumvannet og Kistefossdammen er dominert av biotittgranitt. Fra Kistefossdammen og sørover er det skifer og kalkstein i veksling (Naterstad et al., 1990). Vegetasjonen sør i Gjellumvannet er dominert av takrørskog. Kistefossdammen er en næringsrik kunstig dam med frodige kantsoner. Fra Kistefossdammen strekker viltområdet seg sørover mot Røyken kommune. Langs Åroselva er det mye innslag av frodig, rik gråor-heggeskog, askeskog, ask-snelleskog og forskjellige utforminger av granskog. Stedvis mye død ved av flere treslag og noen av trærne er til dels grove og har begynt å utvikle sprekkebark. I sidene opp fra elva er det rike bergvegger med kalkkrevende moseflora og store steiner. Området nedenfor Kistefossdammen har godt utviklede og varierte elvemiljøer på rik grunn i lavlandet.

Verdi for viltet

Gjellumvannet-Åroselva viltområde har en variert sammensetting av habitattyper som gjør det egnet for mange ulike fuglearter. Våtmark, åpent vann, frodige kantsoner, elveløp og edelløvsog er alle gunstige habitater for bl.a. andefugl, våtmarksfugl og spurvefugl. Det er et lite undersøkt område og de fleste observasjoner stammer fra Gjellumvannet hvor det bl.a. er registrert hekkende rørsanger og hvor nattergal, sivsanger (2 hanner) og rosenfink er hørt syngende (Svein Dale pers.med.).

Rådyr bruker etter all sannsynlighet skogen i de nedre delene av viltområdet gjennom hele året og finner nok gode beiteforhold i den rike skogen.

Konklusjon/forvaltning

Selv om det foreligger få konkrete funn er området tatt med som et viktig viltområde på grunn av at området tilbyr mange ulike og til dels viktige habitattyper for fugl. Det er et område som

er lite undersøkt og det bør derfor settes av ressurser for å ytterligere dokumentere viltverdiene i området.

Askerelva-Bårdsrud viltområde (328)

Generelt

Viltområdet omfatter Askerelva med kantsoner fra Bondivann og ned til sjøen i Blakstadbukta. Berggrunnen i hele elvas lengde er sedimenter fra kambrosilurtiden og består av skifer, kalkstein og siltstein i veksling (Naterstad et al., 1990). Vegetasjonssonen langs elva varierer i bredde og er flere steder velutviklet og bred. Enkelte steder hvor elva renner gjennom bebyggelse er kantsonene meget smale eller fraværende. Viltområdet inneholder naturtyper som: Rik edelløvskog, rikere sumpskog, fossesprøytsoner, urskog/gammelskog, gråor-heggeskog og gammel løvskog. Det finnes enkelte grove trær, grove hasselkratt, rik lågurtmark, fossepartier med lav og mosedekt berg. På enkelte partier går elva gjennom dype kløfter med mose- og lavdekte bergsider. Noen hundre meter før elva renner ut i sjøen vider elva seg ut og danner to etterfølgende dammer (Øvre og Nedre Åbydammen).

Verdi for viltet

Den store variasjonen i skogtyper i forbindelse med elva gode levekår for mange forskjellige fugler. Det er ikke så mye dokumentasjon av fuglelivet fra dette området, men viltområdet har potensiale for en rik diversitet av fugl. Fra Åbydammene er det bl.a. registret hekkende vintererle og sivhøne. Fossekalen er også observert langs elva og er sannsynligvis en fast hekkefugl. Ved utløpet av Askerelva samler seg en del våtmarksfugl (Svein Dale pers. med.).

Rådyr bruker skogen langs elva gjennom hele året og finner gode beiteforhold i den rike skogen. Sonen langs elva fungerer også som en viktig viltkorridor for hjortevilt. (Arild Amundsen pers.med.).

Konklusjon/forvaltning

Selv om det ikke foreligger så mye dokumentasjon av vilt fra lokaliteten må Askerelva-Bårdsrud viltområde anses som viktig for viltet. Erfaringer fra andre liknende lokaliteter viser høye viltverdier både som trekkvei og yngleområde (f.eks. Lysakerelva i Bærum kommune, (Heggland, 2001)). I Asker er det viktig å ta vare på de få elvestrekkene som ennå har intakte kantsoner. Elvestrekkene er viktige for å opprettholde korridorer mellom ulike områder og for å tilfredstille de artene som er begunstiget av kombinasjonen bekk/elv og frodige skoger. Det bør settes av ressurser for ytterligere å dokumentere viltverdiene i området.

Skogerholmen viltområde (331)

Generelt

Skogerholmen viltområde ligger på sørsiden av Langåra og ut mot fjorden. Området innbefatter Djupalen, Rauskjæra, Terne- og Skogerholmen sammen med tilliggende skjær og marint gruntvannsområde. Berggrunnen i området er sedimenter fra kambrosilurtiden og består for en stor del av kalkrik sandstein, skifer og tynne kalksteinslag (Naterstad et al., 1990). Øyene er åpne og har kun lav vegetasjon. Holmene er dårlig undersøkt m.h.p. botanisk verneverdi. Terneholmen er fredet som sjøfuglreservat. Under spesielt sommerhalvåret kan det være stor trafikk med båter og badende gjester rundt øyene.

Verdi for viltet

I viltområdet raster det sjøfugl som dykkere, andefugler, vadefugler, alkefugler m.fl., og da spesielt under vår- og høsttrekk. Det er bl.a. observert smålom, gråstrupedykker, havelle, sandløper, lappspove og steinvender under trekket. Området er også viktig som beite- og jaktområde (furasjeringsområde) for sjøfugl under vinteren. På Terneholmen som er fredet som sjøfuglreservat er det ferdselsforbud i hekketiden og her hekker det bl.a. grågås, tjeld, fiskemåke og hettemåke. (Svein Dale pers.med.), (Andersen & Bergan, 1999).

Konklusjon/forvaltning

Sjøområdene rundt Skogerholmen er ett av Askers viktigste sjøfuglområder. Det er mye sjøfugl som raster i området og det blir brukt som hekke-, beite- og jaktområde. Forstyrrelser i hekketida er den mest vesentlige trusselen mot viltet i området. Ilandstigningsforbud på Terneholmen må overholdes i hekketiden.

5.2. Svært viktige viltområder

Skaugumsåsen viltområde (322)

Generelt

Skaugumsåsen viltområde inkluderer skrentene, rasmarka og deler av den nedenforliggende skogen ved Skaugumsåsen. Store deler av rasmarka rundt Skaugumsåsen og topplataet er vernet som naturreservat. Området er dominert av blokkmark og noe finere løsmasser i bunn av rasmarka. Skaugumsåsen består hovedsakelig av rombeporfyrilava i de høyereliggende delene og basalt og konglomerat i de lavereliggende delene (Naterstad et al., 1990). I rasmarka er det en variert blanding av lind, alm, ask, lønn, eik, selje, hassel og hegg. I de litt mer stabile delene i bunn av rasmarka er gran stedvis dominerende. Den sørvendte eksponeringen gjør området gunstig for varmekrevende flora og fauna. Norges nordligste forekomst av misteltein er å finne på to lind i rasmarka. Hele området er geologisk interessant.

Verdi for viltet

Det høye innslaget av gamle og grove løvtrær gjør området interessant med tanke på hakkespetter. Det er tidligere registrert bl.a. hekkende hvitryggspett i området. Denne arten forsvant fra Asker på 1970 tallet (Christiansen, 1975). Både svartspett, grønnspett, gråspett, tretåspett, dvergspett og flaggspett er i dag potensielle hekkefugler i viltområdet. Bergveggene rundt Skaugumsåsen innehar også potensiale for klippehekkende rovfugler. I de senere år har ravnebestanden tatt seg opp og raven er nå å finne som en fast hekkefugl.

Slettsnok er flere ganger registrert i rasmarkene. Rev og grevlig har egnede hiområder i de delene av rasmarka som er dominert av store steiner.

Konklusjon/forvaltning

Skaugumsåsen er en spesielt viktig viltbiotop for hakkespetter, men området er også et potensielt hekkested for arter som er knyttet til bergvegger og andre bratte og utilgjengelige steder. Store deler av området er vernet som naturreservat og trenger ingen skjøtsel. De skogklede arealene i øst som ikke er vernet bør stå urørt.

Nordre Skaugumsåsen viltområde (323)

Generelt

Nordre Skaugumsåsen viltområde omfatter nesten hele topplatået av Skaugumsåsen og det meste er vernet som naturreservat. Topplatået er småkupert med enkelte mindre kløfter og berggrunnen er dominert av rombeporfyrlava (Naterstad et al., 1990). Vegetasjonstypene varierer fra kalklågurtskog og rike sumppartier til fattig lavfuruskog. Området utgjør et tilnærmet sammenhengende gammelskogsområde dominert av gran. Stedvis er det stort innslag av furu, edelløvtrær og boreale løvtrær. Den store variasjonen gir et godt livsgrunnlag for mange forskjellige organismegrupper.

Verdi for viltet

Området gir livsgrunnlag for mange arter som er avhengig av gammelskog. Det høye innslaget av gamle og grove løv- og bartrær gjør området interessant med tanke på hakkespetter og sekundære hullrugere. Arter som tretåspett, dvergspett, perleugle, spurveugle, kattugle, hønsehauk, jerpe og orrfugl er observert i området. Noen er konstatert hekkende, mens resten er sannsynlige hekkefugler. Området er vurdert som viktig for en rekke uglearter og for orrfugl og jerpe. (Hansen, 1999).

Topplatået er leveområde for rådyr og elg gjennom hele året.

Konklusjon/forvaltning

Nordre Skaugumsåsen er en viktig viltbiotop for ugler, skogsfugl og hakkespetter og arter som ellers er avhengig av gammelskog. I de områdene som ikke er vernet som naturreservat bør løvskogen helst få stå urørt, og i gammelskogen bør lukkede hogstformer etterstrebes for å bevare sjiktning og ett sammenhengende skogbilde.

Hagahogget og Furuåsen viltområde (185)

Generelt

Viltområdet omfatter den ytterste delen av topplatået, skrentene og rasmarene i forbindelse med Hagahogget og Furuåsen. I tillegg er Tranedalen og Lensmannsdalen inkludert. De østre delene er fredet som naturreservat (Hagahogget naturreservat). Geologi og tresammensetning er i hovedtrekk likt som i Skaugumsåsen viltområde. Tranedalen og Lensmannsdalen er to små daler som strekker seg nordover. Dalene er løvdominerte og har et fuktig klima med frodig undervegetasjon. Hele området er geologisk interessant.

Verdi for viltet

Det høye innslaget av gamle og grove løvtrær gjør området interessant med tanke på hakkespetter. Alle våre hakkespetter er potensielle hekkefugler i viltområdet. Området er sannsynlig også viktig for en rekke uglearter som bl.a. perleugle og spurveugle. Skogsfugl som jerpe og orrfugl samt sangere som møller, munk og hagesanger finner egnede leveområder i de frodige dalene og i skogen i nedkant av skrentene. Bergveggene rundt Furuåsen og Hagahogget innehar potensiale som hekkeplass for klippehekkende fugler (Hansen, 1999).

Både elg og rådyr bruker deler av området gjennom hele året. I likhet med Skaugumsåsen viltområde har slettsnoken tilhold i rasmarene.

Konklusjon/forvaltning

Furuåsen og Hagahogget viltområde er en viktig viltbiotop for spesielt hakkespetter, men også som ett potensielt hekkested for arter som er knyttet til bratte og utilgjengelige steder som bergvegger. Store deler av området er vernet som naturreservat og trenger ingen skjøtsel. Tranedalen, Lensmannsdalen, området rundt skrentene i Furuåsen og den nærmeste skogen i nedkant av Hagahogget naturreservat bør stå urørt.

Vardåsen viltområde (325)

Generelt

Vardåsen viltområde omfatter skogpartiene rundt Vardåsen og er avgrenset av Gjellumvannet i nord, Råtadalen i vest, bebyggelsen på Bondi og Borgen i øst og det inkluderer høydepartier rundt Vardetjern i sør. Berggrunnen er dominert av biotittgranitt, men nord for toppen av Vardåsen er det skifer med tynne lag av siltstein og kalkstein (Naterstad et al., 1990). Området er dominert av skrinne furuskog i de høyereliggende delene og rundt kollene i sørøst. Lenger ned i lisdene er det gran som dominerer med noe innslag av furu, osp, bjørk og enkeltindivider av selje, rogn, barlind og eik. Den nordre delen er dominert av lågurtskog og med innslag av rikere vegetasjonstyper som bl.a. kalklågurtskog. Hogstinngrepene i de høyereliggende delene er sparsomme og skogen har stedvis noe innslag av død ved og gamle trær.

Verdi for viltet

De skrinne furupartiene gir gunstige forhold for flere relativt uvanlige arter. Det er observert bl.a. nattravn, trelerke og hortulan i dette området. Nattravn og hortulan har antageligvis hekket her frem til 1970-tallet. Innslaget av død ved og gamle trær i Vardåsen viltområde er gunstig for mange hakkespetter og sekundære hullrugere. Skogdue er en fast hekkefugl og vendehals ble funnet hekkende i 1969. (Morten Brandt pers. med). Innslaget av gamle og store trær gjør området interessant for flere dagrovfugl og området er ett potensielt reirområde for fiskeørn.

Både rådyr og elg bruker området som beite- og kalveområde gjennom hele sesongen.

Konklusjon/forvaltning

Vardåsen viltområde er et sammenhengende gammelskogsområde med stort innslag av skrinne furuskog. Det knytter seg mange eldre interessante funn av fugl til området og sannsynligheten for at mange av de samme artene er tilstede i dag er stor. Deler av området er belastet av relativt stor ferdsel, men den er hovedsakelig konsentrert til merkede turstier. Det er viktig at området bevarer sitt gammelskogsbylde og at det får stå mest mulig urørt. Dette gjelder spesielt de høyereliggende delene pluss fuktige områder i de lavereliggende delene. Løvinnslaget bør få utvikle seg fritt.

Løkeneshalvøya viltområde (52) (i naturbasen heter lokaliteten *Løkeneshalvøya Total*)

Generelt

Viltområdet omfatter de skogkledde partiene, dammene og kulturmarkene på hele Løkeneshalvøya. Spirodden naturreservat som er vernet grunnet forekomst av kalkskog og fossiler ligger innenfor viltområdet. Berggrunnen på halvøya er sedimenter fra kambrosilurtiden og består for en stor del av skifer med varierende innslag av kalkstein, sandstein og siltstein (Naterstad et al., 1990). Ca halvparten av arealet på halvøya er jordbrukslandskap eller bebygde arealer. Resten er hovedsakelig skogdekt og preget av stor

lokal variasjon. Typisk er at åsene er dominert av kalkfurskog mens åssidene er dominert av varmekjær lauvskog, vesentlig forskjellige utforminger av alm-lindeskog. Det er god tilgang på gamle trær og død ved. Inne i kalkfurskogen er det små lommer med edellauvtrær som ask, lind og hassel. På berglendte steder med lite jordsmonn finnes det kalktørrberg og kalktørrenger med en svært rik og interessant flora. Langs sjøkanten er det enkelte små arealer med strandvegetasjon. Løkeneshalvøya har en meget rik og interessant karplante- og soppflora. I viltområdet er det registrert to dammer med salamander. (Stabbetorp, Svalastog & Erikstad, 1999).

Verdi for viltet

Undersøkelser av fuglefaunaen på Løkeneshalvøya viser at det er et meget rikt og interessant fugleliv i området. Stor lokal variasjon i naturtyper og god tilgang på gamle og døde trær er faktorer som legger grunnlaget for en høy artsdiversitet. Ved siden av at det er en spesielt stor tetthet av spurvefugler er det bl.a. funnet hekkende skogdue og dvergspett og mulig hekkende vendehals og nattergal (Stabbetorp et al., 1999).

Det er registrert to lokaliteter med salamander i viltområdet. Den største dammen er Spiradammen hvor både liten og stor salamander er funnet. Den andre er en liten dam 200 meter vest for Konglungundet hvor det er funnet liten salamander.

Løkeneshalvøya er dårlig undersøkt med tanke på flaggermus, men det er sannsynlig at området er gunstig for flere av flaggermusartene vi har i Norge (Stabbetorp et al., 1999).

Lokaliteten er et viktig leveområde for rådyr gjennom hele året. Mange rike vegetasjonstyper og et stort løvinnslag gir godt beitegrunnlag. Skogen tilbyr også godt skjul for rådyra.

Konklusjon/forvaltning

Løkeneshalvøya viltområde er et viktig viltområde gjennom hele året spesielt for fugl og salamander. Vekslingen mellom kulturlandskap, skog og sjø gir rom for mange ulike dyregrupper og arter. Det er viktig at skogtilstanden ikke blir vesentlig forandret med hensyn på gamle trær, død ved og løvinnslag. Eventuell hogst bør ta vare på disse verdiene. NINA har kommet med en rapport som tar for seg naturverdiene på Løkeneshalvøya og de kommer med noen anbefalinger angående skjøtsel (Stabbetorp et al., 1999).

Syverstad viltområde (224) (i naturbasen heter lokaliteten Syverstad Total)

Generelt

Syverstad viltområde omfatter de skogkledde arealene og dammene på Grønli. Avgrenset av RV 165 i øst, idrettsanleggene i nord, E18 i vest og kulturmarker i sør. Berggrunnen i området er sedimenter fra kambrosilurtiden og består for en stor del av skifer med varierende innslag av kalkstein, sandstein og siltstein (Naterstad et al., 1990). Sentralt i viltområdet er to større dammer som er delvis omsluttet av gråor-heggeskog og alm-lindeskog. Skogen i viltområdet er hovedsakelig dominert av gran, men det er stor lokal variasjon med enkelte lommer av ulike typer edelløvskog og kalkskog. Gjennom området og rett på nordsiden av dammene går det en lysløype som er flittig brukt til trening og turgåing.

Verdi for viltet

De to dammene med den omkringliggende skogen er viktig for en rekke fuglearter, både som hekkeområde og beite/jaktområde. Det er bl.a. tidligere hekkefunn av sivhøne, sothøne og den sjeldne dvergdykkeren. Skogen har noe innslag av gamle, store og råtne trær og er viktig for

ulike hakkespetter og det er bl.a. observert et par dvergspett i hekkesesongen. Blandingsskogen gir også gode kår for en rekke spurvefugler. Den relativt uvanlige bøksangeren er representert med flere hekkende par. (Hansen, 1999).

Det er observert både liten og stor salamander i den vestre dammen.

Viltområdet benyttes av rådyr gjennom hele året, og området gir godt beitegrunnlag og mye skjul.

Konklusjon/forvaltning

Stor variasjon i naturtyper i forbindelse med dammene i Syverstad viltområde gir et godt grunnlag for flere forskjellige dyre- og plantegrupper. De viktigste viltverdiene knytter seg til forekomster av salamandere (begge arter) og fuglefaunaen. Det er ett velutviklet stinett i området med bl.a. lysløype som går på nordsiden av dammene. Det er i den forbindelse en fordel om ferdselen rundt dammene kan skjermes så mye som mulig. Dette kan bl.a. gjøres ved å opprettholde/øke vegetasjonskantene mellom stier og dammene. Eventuelle hogster i området bør unngås for å opprettholde og utvikle mengden med gamle og døende trær.

Nesøytjern viltområde (329)

Generelt

Viltområdet omfatter hele Nesøytjern naturreservat og skogområdene sør for reservatet. Berggrunnen rundt tjernet er sedimenter fra kambrosilurtiden og består for en stor del av skifer med varierende innslag av kalkstein, sandstein og siltstein (Naterstad et al., 1990). Selve tjernet er et naturlig eutroft vann hvor tilnærmet hele nedslagsfeltet er vernet som naturreservat. Skogen er dominert av kalklågurtskog med vanlig norsk gran og edelgran som hovedtreslag, men det er stedvis områder med kalkfuruskog og svartorsumpskog. Det er opparbeidet et fast stinett i naturreservatet og det er ferdselsforbud utenfor stiene i barmarkssesongen. I tillegg er det båndtvang for hunder hele året.

Verdi for viltet

Området utgjør den siste resten av skog på Nesøya og har ikke vært utsatt for ordinær skogbruksdrift på noen tiår. Det er innslag av gamle og døende trær slik at hakkespette finner gode vilkår i skogen. Det er observert grønnspett, svartspett, flaggspett og dvergspett i området. Blandingen av barskog og løvskog er gunstig for en rekke småfugler og en kan bl.a. finne hekkende toppmeis, bøksanger og stillits i skogen. Av våtmarksfugler hekker rørsanger og sivspurv rundt tjernet. Om sommeren er det observert fiskeørn som jakter etter fisk i tjernet og hønsehauken er registrert i området med nylig utflydde unger. (Dale et al., 2001).

Lokaliteten er et viktig leveområde for rådyr gjennom hele året. Mange rike vegetasjonstyper og et stort løvinnslag gir godt beitegrunnlag. Skogen tilbyr også godt skjul for rådyra. Det er ingen naturlig viltkorridorer som fører ut fra reservatet, men det er sannsynlig en viss utveksling av dyr gjennom boligstrøk og over sjøisen.

Nesøytjern er et viktig jaktområde for mange flaggermusarter. Det er observert jaktende skjegg/brandtflaggermus, dvergflaggermus, vannflaggermus og nordflaggermus. Ynglekolonier er ikke kjent herfra. (Olsen, 1996).

Konklusjon/forvaltning

Nesøytjern viltområde er en viktig lokalitet både for fugl og rådyr. Det er et stort innslag av småfugl som hekker i området. Store deler er vernet som naturreservat og vil utvikle seg fritt. Områdene i sør er hardt presset med tanke på boligbygging og det er viktig at mest mulig av dette området får stå urørt. Ferdselsforbudet utenfor faste stier i naturreservatet medfører at vegetasjon og dyreliv blir skånet for ferdsel, men det er ikke alle som overholder båndtvangen for hunder. Det er et stort problem med løse hunder som begir seg ut på jakt. Det er funnet rådyr som er drept av hund i reservatet slik at det er viktig av båndtvangen blir respektert.

Viernbukta (330)

Generelt

Viltområdet omfatter våtmarksområdet i forbindelse med Viernbukta naturreservat. Dette er avgrenset av turstien som går langs sjøen i nordenden av reservatet, inkluderer svartorsumpen i vest, inkluderer første bukt utenfor reservatet i sør og småøyene og skjærene i Viernbukta. Berggrunnen rundt bukta er sedimenter fra kambrosilurtiden og består for en stor del av skifer med varierende innslag av kalkstein, sandstein og siltstein (Naterstad et al., 1990). Storparten av området utgjøres av en stor strandeng og mudderflater som eksponeres ved lavvann. Strandenga er en av de mest bevaringsverdige strandengene i Indre Oslofjord (Lundberg & Rydgren, 1994). Innenfor strandenga er det et sumpområde med svartorskog. I bukta ligger det et par mindre øyer med kalktørrberg. I forbindelse med reservatet ligger det et par mindre bryggeanlegg for småbåter. I naturreservatet er motorisert båttrafikk og bruk av kanoer o.l forbudt. Ferdsel til og fra bryggeanleggene er unntatt fra forbudet.

Verdi for viltet

Viltområdet har en viktig funksjon som rasteområde for våtmarksfugler under vår og høsttrekket. Vadefugl og andefugl kan treffes på i relativt stort antall sammen med andre våtmarksfugler. Av hekkefugler kan nevnes gravand, tjeld, rødstilk og eldre hekkefunn av dverglo og sandlo (Dale et al., 2001). Området er også en viktig hvileplass for bl.a. gråhegre og det er observert over 15 individer på småskjæra samtidig.

Konklusjon/forvaltning

Lokaliteten er et viktig våtmarksområde for forskjellig våtmarksfugl. Spesielt under vår- og høsttrekk kan det observeres mange fugl i bukta. Det er viktig å skjerme området for ferdsel mest mulig slik at unødige forstyrrelser unngås. Ferdsel på land utenom veinettet bør i den anledning unngås og ferdselsforbudet til vanns må overholdes. Videre er det viktig å opprettholde/øke vegetasjonsbeltet mellom stien på nordsiden av bukten og våtmarka.

Litteratur

- ANDERSEN, G. S. & BERGAN, M. (1999). Hekkende sjøfugl i indre Oslofjord, Oslo og Akershus. Fylkesmannen i Oslo og Akershus.
- BLINDHEIM, T. & ABEL, K. (2001). Kartlegging og verdisetting av naturtyper i Asker kommune. Foreløpig utgave., pp. 42. Siste Sjanse.
- CHRISTIANSEN, J. P. (1975). Fuglelivet i Asker og Bærum. Fra Asker og Bærum feltornitologiske forening., pp. 78. Asker og Bærum feltornitologiske forening.
- DALE, S., ANDERSEN, G. S., EIE, K., BERGAN, M. & STENSLAND, P. (2001). *Guide til fuglelivet i Oslo og Akershus*. Norsk Ornitologisk Forening, avdeling Oslo og Akershus, Oslo.
- DANIELSEN, J. (1991). Jerpa og skogbruket. *Vår Fuglefauna* **14**, 57-61.
- DIREKTORATET FOR NATURFORVALTNING. (1996). *Viltkartlegging. - DN-håndbok 11*.
- DIREKTORATET FOR NATURFORVALTNING. (1999). Nasjonal rødliste for truede arter i Norge 1998, pp. 1-161.
- FYLKESMANNEN OSLO OG AKERSHUS. (1989). Viltkart, Asker.
- HANSEN, P. B. (1999). Viltkartlegging i Asker kommune. En vurdering av 5 lokaliteter i Asker kommune med hovedvekt på fuglelivet., pp. 20. Norsk Ornitologisk Forening, Asker.
- HEGGLAND, A. (2001). Viltområder i Bærum kommune, pp. 22. Siste Sjanse.
- LUNDBERG, A. & RYDGREN, K. (1994). Havstrand på Sørøstlandet. Regionale trekk og botaniske verdier, pp. 222. NINA.
- NATERSTAD, J., BOCKELIE, J. F., BOCKELIE, T., GRAVERSEN, O., HJELMELAND, H., LARSEN, B. T. & NILSEN, O. (1990). Asker 1814 I, berggrunnskart M. 1:50.000. Norges geologiske undersøkelse.
- OLSEN, K. M. (RED). (1996). Kunnskapsstatus for flaggermus i Norge, pp. 210. Norsk Zoologisk Forening.
- ROLSTAD, J., WEGGE, P. & GJERDE, I. (1991). Kumulativ effekt av habitat fragmentering: Hva har 12-års storfuglforskning på Varaldskogen lært oss? *Fauna* **44**, 90-104.
- STABBETORP, O. E., SVALASTOG, D. & ERIKSTAD, L. (1999). Kartlegging av naturverdier på Løkeneshalvøya i Asker kommune., pp. 29. NINA.

Vedlegg

Rødlistekategorier (Direktoratet for Naturforvaltning, 1999)

Utryddet Ex (Extinct)

Arter som er utryddet som reproduserende i landet. Det vil vanligvis omfatte arter som er forsvunnet for mer enn 50 år siden.

Direkte truet E (Endangered)

Arter som er direkte truet og som står i fare for å dø ut i nærmeste framtid dersom de negative faktorene fortsetter å virke.

Sårbar V (Vulnerable)

Sårbare arter med sterk tilbakegang, som kan gå over i gruppen direkte truet dersom de negative faktorene fortsetter å virke.

Sjelden R (Rare)

Sjeldne arter som ikke er direkte truet eller sårbare, men som likevel er i en utsatt situasjon pga. liten bestand eller med spredt og sparsom utbredelse.

Hensynskrevende DC (Declining, care demanding species)

Hensynskrevende arter som ikke tilhører kategori E, V eller R, men som pga. tilbakegang krever spesielle hensyn og tiltak.

Bør overvåkes DM (Declining, monitor species)

Kategorien bør overvåkes omfatter arter som har gått tilbake, men som ikke regnes som truet. For disse artene er det grunn til overvåkning av situasjonen.

Intervjuede personer

Terje Bøhler, Bærum.

Per Gylseth, Bærum.

Geir Sverre Andersen, Bærum.

Morten Bergan, Bærum.

Per Stensland, Bærum.

Paul Berger Hansen, Bærum.

Svein Dale, Oslo.

Randi Michelsen, Asker.

Magnus Irgens, Tromsø.

Øyvind Syvertsen, Asker.

Morten Brandt, Oslo.

Leif Gjerde, Fet.

Jeroen van der Kooij, Oslo.

Kjell Magne Olsen, Oslo.

Arild Amundsen, Asker.

Oversiktskart

